

Допоможіть своїй дитині стати

Батьки **значно** впливають на те, як діти поводитимуться з грошима протягом усього життя. Коли ваша дитина стає достатньо дорослою для цього, настає час навчити її, як поводитися з грошима, або поговорити про те, як вона може ними розпоряджатися. Навіть якщо ви цього не робите навмисно, діти завжди навчаються важливим речам, що стосуються грошей, від своїх батьків. Тому варто свідомо допомагати своїй дитині дізнаватися більше про гроші в міру того, як вона дорослішає.

Пам'ятайте, що для цього вам не потрібно бути фінансовим експертом. Ви можете ознайомитися з цим матеріалом, щоб дізнатися, як ви можете допомогти своїй дитині дізнатися більше про гроші.

Як діти дізнаються про гроші?

Діти та молодь дізнаються про гроші таким чином:

- Спостерігають за тим, як їхні батьки розпоряджаються грошима або приймають фінансові рішення.
- Чують, як їхні батьки або інші говорять про гроші.
- Розмовляють із батьками та родиною про гроші.
- Навчаються поведженню із грошима на заняттях у школі або з інших джерел.

Як допомогти своїй дитині дізнатися про гроші?

Ви самі можете вирішувати, чому і як навчати свою дитину в тому, що стосується фінансів. Але ви можете почати з обговорення таких тем, як планування бюджету, заощадження та розсудливе витрачання грошей. Ви можете запропонувати своїй дитині подумати про її фінансові цілі і про те, як вона може їх досягти. Ви також можете поділитися своїми очікуваннями від дитини на часи, коли вона почне заробляти власні гроші. Можливо, ви також захочете підготувати дитину до прийняття фінансових рішень, коли вона буде готуватися до майбутнього життя. Іноді також може бути корисним поділитися своїм досвідом!

Можливо, ви не знаєте всіх відповідей, коли йдеться про гроші. **Але це не проблема!** Чудовий спосіб почати — дати дитині можливість говорити про гроші та ставити запитання. Також важливо допомогти дитині отримати доступ до *Цей ресурс розроблений Центром залучення родин штату Огайо (Ohio Statewide Family Engagement Center). Більше ресурсів щодо залучення родин до освіти можна знайти на вебсайті ohiofamiliesengage.osu.edu.*

надійних фінансових експертів або джерел інформації. Ви можете знайти такі ресурси в Інтернеті або у своїй громаді. Ви також можете прочитати цей ресурс, щоб отримати деякі ідеї.

Ось кілька прикладів:

1. Допоможіть дитині попрактикуватися в поводженні із грошима. Наприклад, ви можете відкрити дитині ощадний рахунок і допомогти їй навчитися користуватися ним, щоб заощаджувати гроші, які вона отримує.
2. Допоможіть своїй дитині стати фінансово грамотною. Ви можете запропонувати дитині почитати необхідні книжки або онлайн-ресурси. Ви також можете знайти спільні заняття, пов'язані з грошима.
3. Покажіть дитині, як ви розпоряджаєтеся своїми грошима. Наприклад, ви можете показати їй, як ви заощаджуєте гроші або як ви вирішуєте, що купити, коли ходите по магазинах.
4. Поділіться своїм досвідом поводження із грошима. Давайте дитині стільки інформації, скільки вам зручно. Ви можете розповісти про вдалий досвід або ж про ситуації, коли виникли труднощі.
5. Якщо бажаєте, ви можете залучати дитину до прийняття фінансових рішень. Ви не зобов'язані ділитися всіма деталями. Але ви можете розповісти дитині, чому і як ви прийняли це рішення. Ви можете обговорити, у чому полягає сутність грошей. Наприклад, іноді розумніше купити необхідні речі, ніж витратити гроші на речі, які ви хочете, але яких насправді не потребуєте.

Як почати говорити з дитиною про гроші?

Діти вчаться, коли з ними розмовляють про гроші. Ви можете почати розмову самі або скористатися моментом, коли дитина запитує вас про гроші. Іноді ваша дитина може попросити вас купити їй щось або запитати про фінанси. Скористайтеся цими можливостями, щоб поговорити з нею про гроші. Намагайтеся не читати дитині нотацій, натомість намагайтеся залучати її до розмови. Обов'язково проведіть відкриту розмову, де ваша дитина зможе поділитися своїми думками, питаннями та почуттями.

Ось кілька прикладів:

1. Коли ваша дитина просить вас купити їй щось, ви можете сказати: «Іноді, коли ти просиш грошей, мені цікаво, чи знаєш ти їхню ціну?» Як ти думаєш, що потрібно, щоб придбати цей товар?

Цей ресурс розроблений Центром залучення родин штату Огайо (Ohio Statewide Family Engagement Center). Більше ресурсів щодо залучення родин до освіти можна знайти на вебсайті ohiofamiliesengage.osu.edu.

2. Якби ти склав(-ла) план своїх витрат, що б він включав у себе?
3. Чи можеш ти пригадати випадок, коли ти витратив(-ла) гроші, а потім був(-ла) незадоволений(-а) цим? Чому ти був(-ла) нещасний(-а)? Що б ти зробив(-ла) інакше?
4. На що ти хотів(-ла) б заощадити гроші? Що ти можеш зробити, щоб бути впевненим(-ою), що заощаджуєш достатньо?
5. Яка твоя найважливіша фінансова мета? Що ти можеш зробити для досягнення цієї мети?
6. Я хотів(-ла) би поділитися деякими особистими історіями про власні фінансові успіхи та помилки. Можливо, тобі буде корисно повчитися на моєму досвіді, коли ти будеш приймати власні фінансові рішення.

Безкоштовні онлайн-ресурси

- **[Money Talks](#)** — короткий онлайн-серіал про те, як поговорити з дитиною середнього або старшого шкільного віку про гроші. Він включає п'ять тем, пов'язаних із грошима.
Відвідайте вебсайт go.osu.edu/moneytalksresource
- **[Money as You Grow](#)** — вправи та інформація, які ви можете використати, щоб допомогти своїй дитині розвивати свої фінансові навички на кожному етапі її життя.
Відвідайте вебсайт consumerfinance.gov
- **[Your Money, Your Goals Toolkit](#)** — інструменти, які допоможуть дізнатися більше про гроші та поміркувати про свої фінанси. Англійською, іспанською та традиційною китайською мовами.
Відвідайте вебсайт consumerfinance.gov

Цей ресурс розроблений Центром залучення родин штату Огайо (Ohio Statewide Family Engagement Center). Більше ресурсів щодо залучення родин до освіти можна знайти на вебсайті ohiofamiliesengage.osu.edu.